

RÂNDUNICA

FÓIE LITERARĂ-BELETRISTICĂ.

APARE

IN SIBIIU, DE TREI ORI PE LUNA.

PROPRIETAR-EDITOR ȘI REDACTOR

SILVESTRU MOLDOVAN.

SUMARUL:

Profesorul Iordache . . .	Marg. Moldovan.
Sonet	T. Bocancea.
Secretarul și Bucătarul . .	Scribe și Mélesville.
Amintire	Ioan Scurtu.
O noapte de vară	Ilie Demetrescu.
In cimiter	Pitpălac.
Rămurele:	
Impresii de călătorie . .	Ilie din Urseni.
Aforisme despre femei .	I. Cădea.
Feliurite	* * *

Apare:
în 10, 20 și 30 a fiecărei luni.

Abonamentul:
Pe an 6 fl., pe jumătate de an 3 fl., pe pătrar de an 1-70 fl.
Pentru România și străinătate pe an 16 franci.

Proprietar-editor și redactor Silvestru Moldovan.

PROFESORUL IORDACHE.

Novelă.

(Urmare.)

Margareta Moldovan.

Asta e frumos — țise Iordache cu capul plecat — că scii apreția intru atât iubirea și sentimentele lui Veran. Recunoștința adevărată nu e venită târziu nici când. — Aprețiarea deplină și recunoștința sunt calitățile omenesci cele mai nobile.

— Văd, că mă înțelegi pe deplin și îți multămese din inimă. Mă simt mai bine când sciu, că este barem un om în lume, care mă pricepe. Veran — durere — nu m'a cunoscut de ajuns și astfel nu și-a încredut toate sentimentele mie... Eu i-am fost spus, că Padu îmi este prietin din copilărie și că este considerat ca membru al familiei, cu toate acestea el poate să gândească la altceva... la... mai scie Dumnezeu la ce.

— Te înșeli, d-șora Leni, Veran nu s'a gândit la nimic rău. Lui nu i-a plăcut de Padu încă de mult.

— Dór ei nici nu s'au cunoscut bine, domnule — țise Eleonora agitată.

— Ba s'au cunoscut din Paris de acum vr'o patru ani, sau câți vor fi de atunci.

— Ș'apoi te rog spune-mi tot, dta scii mai mult ca mine despre el, cu toate că mie ar fi trebuit să îmi destăinuiescă totă durerea lui.

— Atunci, adevărat înainte cu patru ani, erau în Paris, și la o conferință a studenților din divergență de principii — ei ce se-ți mai și spun atâtea — destul, că au ajuns la ură formală...

— A, așa. Acum înțelegi tot. De aci li s'ă trăgea lor ura reciprocă. O Dómne, Dómne, pentru ce nu mi-a putut spune...

— Să lăsăm aceste, domnișoră — țise Iordache, — vădând roșata ce s'a ivit pe obrajii Eleonorei, semn, că avea fierbințeli, cari se repetau totdeauna în urma iritării spirituale, și acum înceși, pomenind de Veran și de Padu.

În noaptea aceea, Eleonorei i-a fost mai rău și în altă zi medicul a constatat iritațiunea prea mare, din ziua premergătoare.

Profesorul Iordache era disperat.

— Nu-i mai vorbesc de ei — își țicea — dór cât voi trăi, numai să-i fie mai bine. Eu sunt cauza, numai eu, că-i este mai rău. — N'am să-i mai vorbesc de ei, nu.

VII.

Padu era încă tot pe acolo. Era ceva, pentru care nu se putea desface de acest oraș.

După duelul avut cu Veran, s'a prezentat în vizită la Căldărescii, dar precum am amintit deja, nu a fost primit. Ii s'a spus, că domnișora Leni este greu bolnavă.

Abia au trecut câte-va zile și rezolut de va fi sau nu primit, s'ă duse din nou.

De astădată fu norocos, căci cea dintăiu ființă de care a dat în curte la Căldărescii, a fost Viorica și acesta nu l'a putut refuza, — era cesticie de bună cuviință din partea ei.

Fu deci primit numai de Viorica, dómna Căldărescu fiind la patul Eleonorei.

Padu rămase frapat de Viorica. Numai acum observă el câtă gingășie, câtă modestie și bunătate era în această copilă.

Ochii ei mari verđii, aveau priviri atât de inteligente și atrăgătoare, încât Padu s'ă simți de odată apucat de gânduri, de cari însuși el nu își putea da semn.

Își făcea reproșuri, cum de nu a observat el dintru'ntăiu farmecul acestor ochi, cum a lăsat el nevădate aceste grații trupesci și sufletesci? S'ă lase el să ajungă lucrul așa departe, ca el să se bată cu Veran, cu fidanțatul Eleonorei și pe Viorica nu o luă în nici o atențiune.

Atunci era condus de ură față de Veran și ca să-i facă necaz, umbla tot în piciorul Eleonorei. Interesul său față de Eleonora era órecum basat pe prietinia din copilărie și el scia simula această simpatie intru atât, încât nimenui nu i-a părut bătător la ochi, afară de

Veran, care singur scia ce însemnă acesta prietinie forțat de mare. El însă răbdă în taină, până ce paciința lui a ajuns la culme, atunci nu a mai suferit obrăznicia lui Padu, și ura lor își urmă apoi calea, — noue cunoscută deja.

Padu se gândea acum la modul, prin care se recâștigă simpatia vechie a familiei Căldărescu, ca să se pótă delecta mai mult în farmecul Vioricei. Era încântat de acest farmec și sufletul lui deveni tot mai neliniștit pe ți ce merge.

Ore întregi se primbla pe lângă casa lui Căldărescu, sperând, că va vedea ochii aceia verșii cu privirile lor blânde și ispititoare.

Două zile erau pentru el un semivéc, căci mai des nu cuteza să se arete pe la Căldărescu și chiar și atunci mergea tot cu frigul în spate.

— Așa nu se mai pôte — își dișe într'o ți — trebuie să aflu mijlôce, prin care să imi asigur întrarea érâși negenată în casa lor. Eleonora este tot bolnavă, voiu profita de ocaziune, să mă introduc cu incetul în inima Vioricei. — Ah, căci simt, că fără ea viața-mi ar fi nimicită. Mă persecută pretutindenî acest chip blând, luciura ochilor ei o vèd tot înainte-mi.

Simțea o neliniște și o iritare sufletéscă, ce de ani nu a simțit. Diua, nôptea, gândul lui tot la Viorica era.

(Va urma.)

S O N E T.

*Căutând din taina fragedelor gene,
Cari ochii tîi albastri i 'nconde,
Mă farmeci ca și-a geniului idee,
Ce 'n alții iscă cugete troiene.*

*La chip te-apropii mândrei Cosânzene,
Invins de gingașia-ți de femeie
Te admir și-mi pare mințea 'n loc să stee,
Când mai vorbești de fericiri — alene.*

*Veți cum ne 'nviță luminôsa nôpte
La blând amor, feerică făptură?
O nu mă 'nebură zimbînd anume!*

*Ci milă ai cu drăgăstose șopte,
Ca să 'ngropăm ferice gură 'n gură
Atâtea vii dorinți, uitând de lume.*

T. Bocancea.

RĂMURELE.

Impresii de călătorie

de Ilie din Urseni.

Brăila (pe Dunăre), Septembrie, 1894.

Dela statua libertății am plecat direct la gară, tocmai pe timpul, când după credința poporului

„... strigoii ies din grôpă și încalecă pe draci,
„Și când luna e mâncată de flămândii vîrcolaci...

adecă pe la mieșul nôpții.

Cu tôte aceste vè mărturisesc, că nu era dèu nîmèrui în piept inima rece; nu era! căci cu toții sorbisem curaj din vinul și ideile, ce le-am aflat în restaurantul dela gară al distinsului nostru critic *Gherea Dobrogeanul*.

Doream a face cunoscința acestui talentat bărbat, dar fiind timpul târziu, era deja retras și aședat în brațele căldurose ale lui Morfeu.

După o scurtă așteptare sosesc trenul dela București cu Ardeleni, intrați în țară pe la Verciorova și cu studenții și studentele bucureșene.

Împreună cu aceștia am părăsit gara Ploiesci între sunetele lăntarilor și uralele Ploiescenilor, cari și în mieș de nôpte ne-au petrecut și am continuat că-

lătoria până la Brăila, unde am sosit tocmai pe când se crepa de diuă și unde am fost deșteptați din somnul, ce ne cuprinsese în tren, prin sunetele „Imnului național“ și prin sgomotul cetățenilor eșiți întru împinarea noastră și a Bucovinenilor și Iași-enilor, asemenea sosiți aici.

După salutările de binevenire din partea primăriei, lîgei, studentimei și după mulțămitele din partea ôșpeților sosiți, se înșiră tot publicul într'un mare convoiu, care în frunte cu musica trece prin stradele principale până înaintea unei cafenele, unde la mese așternute s'au servit din partea primăriei idei și cafele cu pâne.

Nu trece mult și întreg spațiul cuprins de noi era ineunjurat de un public curios.

La spatele mele erau nesce țărani-cetățeni. din discursurile cărora mi-au atins urechile puține fărmituri, ca *guvern... dăjdi, trădători, ... legea maximului... hoți* și alte epitete nereproducabile.

La moment am înțeles, că-s de cei din opoziție. dar apoi prin ce asociație de idei au ajuns la asemenea discuții în momentul primirei studenților? Nu se pôte alțum, decât că țărani așteptă dela tinerime mântuirea de greutăți și îmbunătățirea sortii lor neglijate.

După cafea, la invitarea amicilor *Anton* și *Costi*, ne suim într'o birje și percurgem stradele, spre a avea o idee despre Brăila, acest port important comercial.

Casele înfrumșetate cu stindarde și covóre, ér în balcône cocône elegante ofereau o priveliste plăcută.

SECRETARUL ȘI BUCĂTARUL.

Comedie într'un act.

(Sfîrșit)

Scribe și Mélesville.

Contele. Ridică-te, te iert; — fata mea este a Dtale.

Cimpoi. Este prea mult! (sărind în sus) De exemplu Escelență, asta e prea mult!!

Contele. O condiție însă îți pun. Deocamdată rămăi încă secretarul meu, și îmi scrii imediat o epistolă, o epistolă, cum un fiu supus, își recunoște greșelile sale, în cazul acesta, dinaintea tatălui său. Sper, că vei face, mă înțelegi.

Cimpoi (deodată foarte bleșoșit) Vă rog ingenunchind Esc. tot voi face. Mă voi însura. Inșă Vă rog să-mi permiteți ca umilinta mea să o pot arăta verbal.

Contele. In scris, fără contradicere.

Cimpoi. Inima mea este așa de plină, încât nu sunt în stare...

Contele. Urmază-mă. Îți voi dicta eu cuvintele, cunosci drepturile unui tată; ori trebuie să te rog a căuta în legea științei paragrafi? Vino.

Cimpoi (cu privirea plecată foarte trist) Eu cunosc paragraful Escelență.

Contele. O să scrii?

Cimpoi (afirmând, fără a putea vorbi mișcându-și mâinile și privind trist la contele).

Contele. Așa dară, urmază-mă. (dispare)

Cimpoi (își șterge sudoarea de pe frunte și îi urmază cam amețit) Viu. (face din umeri)

SCENA 16.

Antoni. imediat *Adolf.*

Antoni. Intr'adevăr, nici odată nu am visat, ca eu să fiu întrepunătorul la maritașul frumoasei contese; (observând pe *Adolf.*) Ah. Dle Rousseau; spune-mi ce te-ai făcut? De o jumătate de oră te tot caut, și nu ți-am dat de urmă. Dejunul...

Stradele regulate și largi, edificiile moderne ridicate și cele deja în lucrare, promit a face Brăila una din cele mai frumoase cetăți ale României.

Un alt moment bătător la ochi este mosaicul de popóre, ce formază locuitorii Brăilei, o dovadă acesta despre ospitalitatea României, unde ori ce străin, ori ce venetic își poate asigura existența și viitorul.

Plecarea din Brăila era statorită pe orele 10, după ce se va fi terminat cu aducerea omagiilor de mulțumită la adresa acelora, cari s'au grăbit a ne pune la dispoziție trei corăbii, pentru a fi transportați pe Dunăre până la *Cerna-Voda*.

Aceste au fost provădute din partea primăriei cu toate cărnățăriile posibile, cu brânză de Brăila, cașcaval și alte mâncări reci și cu un considerabil număr de sticle pline cu vin, de care numai prin România affi.

Provăduți cu astfel de muniție nu ne-am îngroșit de calea, care avea să ție vre-o 12 ore.

Plecarea din portul Brăilei a prezentat un aspect admirabil. Era o ți frumoasă de tómnă. Tótă urbea eșise pe cheiul Dunărei spre a pofți „călătorie bună“ studențimei imbarcate pe cele trei corăbii.

Mașiniștii dând signalul de plecare, pe cheiu erumpe „un glas de mii de glasuri, un ura lung de glótă“ și acópere acordele muziceii ce întona „*Deșteptă-te Române*“.

Pălării, parisóle, batiste de diferite colori fálfaiau din tóte părțile, érá vasele, cufundate sub greutatea mulțimei și împodobite cu ăcei de stéguri, tăiau brazde lungi pe al apei plan senin.

Adolf. O să turbez! Inchipuiesce-ți, duc ciocolada bine până la odaia Elisei; când ce să veđi, îmi ține calea un fel de guvernantă, îmi ia tava, și îmi interđice cu desevêrșire intrarea.

Antoni. Asta de sine să înțeleg; nici nu ai ce căuta în odaia contesei. Dar lăsăm poveștile. Te poți face nemuritor. Intăi printr'un dejun, și mâne póte prin supeu de nuntă.

Adolf. Prin un supeu de nuntă! Cum să o înțeleg eu asta. Cine să mărită?

Antoni. Tinéra contesă să mărită... tocmai acum s'a pus la cale.

Adolf. Elisa?

Antoni. Nu sbiera așa tare! — Ea se mărită după secretarul cel tinér, pe care adineaorea ai avut ocașie a-l vedea aici, și care tot așa secretar este...

Adolf. Ei, cum tot așa.

Antoni. Da, așa secretar ca Dta și ca mine, căci nu este alt ceva decât un amant.

Adolf. Il omor! (vrea să se ducă.)

Antoni (il ține)

Adolf. Lasă-mă, il omor!

Antoni. Ai nebunit? du-te în bucătărie!

Adolf. Dracu s'o ia bucătărie, il omor. (să desface de *Antoni* și vrea să fugă, deodată întră baronul și-i ține drumul.)

SCENA 17.

Baronul. Precedenți.

Baronul. Ești aici, mișelule! — cât pe aci să mă dea jos flusturatul!

Adolf. O, tată dragă, lasă-mă să-ți cad în genunchi și să cer ertare.

Baronul. Acum să-mi vorbești, mișelule!

Călătoria pe Dunăre în sus a ținut până la orele 10 séra. Lungă fiind, mai era și monotonă, căci țărmurii Dunărei nu ofereau nimic mai distractiv. Din când în când observai pe șesurile întinse și lipsite de păduri, câte un cărd de vite și câte un număr mai mare de clăi de fên ori paie. Acestea erau semn, că în locul respectiv să affă o colonie de ómeni, căci coperișele de trestie ori tulei de păpușoiu, ce să ridicau de-asupra chiliilor, respective corturilor săpate în pământ abia să observau.

Intre astfel de împrejurări ne-am fi plictisit, dacă după prânđul, luat pe corăbii, nu ne-ar fi scurtat somnul o parte considerabilă din timp.

Alintați de corabia plutitoare, somnul era atât de dulce și de adênc, încât nici strigătele, nici tréscurile slobođite de Tatarii și Turcii din satele apropiate în onórea noastră, nu ne-au putut deștepta.

*
Constanța, Septembrie, 1894.

Ajunși la *Cerna-Voda*, ne suim pe trenul, care pentru noi făcuse o întârđiere de 5 ore și după o călătorie de 2 ore ajungem după međul noptei în mijlocul cetățenilor din Constanța, cari cu toții mic și mare eșiti înainte la gară ne așteptau cu neastêmpêr.

Gara frumos iluminată și înfrumșetată infăția o mare de ómeni. Femei, bărbați, oficeri, preoti, copii, cu un cuvênt tótă Constanța era aici. La aceștia să mai asociază și un tren lung și indésuit de studenți.

Adolf. Uită, te rog, ce s'a întâmplat.

Baronul. Tot așa de puțin, ca dejunul pe care în zădărar îl aștept de două ore.

Adolf (cu cel mai mare foc) Iubesc, tată; iubesc! O! ajută-mi, ca să pot delătura pe adversarul meu. Conte St. Phar...

Baronul. Este din nenorocire prea bun; el ertă și se învoiesce, eu însă...

SCENA 18.

Contele St. Phar, Elisa, Precedenți.

Contele (carele a auzit cuvintele din urmă) Nu el nu se învoiesce. În nici într'un cas.

Baronul. Ce este! Ești de altă părere?

Contele. Și cu tot dreptul. Spune-mi, ce fel de pui ai? Amice, te compățimesc; tocmai acum am avut o întrevorbire cu el...

Baronul. O întrevorbire? cu fiul meu?

Contele. Cu un cuvânt, dacă nu ar fi fost fiul tău, l'aș fi aruncat pe ferestră afară; așa însă i-am arătat numai ușa — destul...

Elisa (care recunoșce pe Adolf) Adolf, Adolf, al meu!

Adolf (fôrte iute) Eliso! (în brațele ei) unica mea iubită!

Contele (fôrte iute) Cine este acesta? Ce însemnăză asta?

Baronul. Acesta este fiul meu.

Contele. Fiul tău, și prostul și impertinentul acela de om, cu care am vorbit?

Adolf. Este un amant prefăcut.

Contele. Am înmărmurit! Este prea mult!

Adolf. Un aventurier, care s'a furișat în casă, ca să pôtă afla secretele statului, nu ar trebui lăsat fără supraveghiere.

Antoniu. Trebuie urmărit Escelență.

Contele. Da, da, momentan, după el! Trebuie să știu cine este; îndată vom începe cercetarea.

Baronul. Mai întâi de tôte însă dejunul. (cătră Antoniu) Unde este dejunul?

Antoniu. Ah! Dle Baron, speranța mea (arătând cătră Adolf) Mă rog umilit, a Vê ținea de dl fiu.

Baronul. Eu nu vreau să sperez, Adolf... Unde este dejunul?

Adolf (se învêrtesce cu Elisa, Baronul după ei mândru.)

Baronul. Nenorocitul! Ești perdut!

SCENA 19.

(Precedenți. Servitori în costume elegante, cari aduc o masă bogată. Cîmpoiu în vestă albă cu cravată albă, și cu o căciuliță albă aduce un castron. Servitori, ajutori de bucătărie, asemenea în veste albe, căciulițe albe, pantaloni de mătășă negri, ciorapi negri și părul pudrat. Doi vênători. Masa se aduce de servitori fôrte iute cătră mijloc.)

Baronul. (stringând dintr'odată fôrte amical mâna contelui) Ei, ei, ce surprisă! Mii de mulțămite, dar și tu ai ađi să admiri apetitul meu.

Contele. Trebuie se constat, că sunt tot așa de suprius ca tine. Antonie cum se esplică lucrul acesta?

Antoniu. Escelență eu cad din nori.

Baronul (recunoșcând pe Cîmpoiu) Ha! Ha! (recomandându-l) acesta este nostimul meu prietin!

Antoniu și Adolf. Secretarul cel nou!

Baronul. Vechiul meu bucătar!

Cîmpoiu. De exemplu, aicia ar fi el.

Baronul. Tu ești? Cutezi să aduci tótă casa în disordine? Aștêptă! (ridicând trestia în sus).

Cîmpoiu (la piciorle lui și ținându-i castronul) Vê rog a gusta.

Baronul. Dômne ertă-mê! sunt ortolane à la provençale! Bucata mea de predilecție.

Cîmpoiu (vede la baronu lăcomia, cu care ar gusta; scôte din buzunarul vestei, din care se vêd cuțite, furculițe și linguri, ia furculița și i-o oferă baronului)

Baronul. Delicios! Intr'adevêr! (fôrte bun) Ridică-te ridică-te.

Invălmășala era la culme. Musica militară cântă, cetățenii strigă: „ura!“ studenții răspund, Turcii strigă birjă! birjă!

Ordinea era imposibil de ținut.

Noi cu amicul A. P. ne-am și pierdut de ceialalți ortaci de călătorie și abia ne-am reîntâlnit la statua lui Ovid, unde s'a făcut primirea oficios și festiv.

După trecerea ceremoniilor și discursurilor de primire se împrăscie toți la locuințele destinate. Noi Ardelenii și Bucoveninii suntem conduși prin stradele iluminate și înfrumșetate până la cea din urmă casă cu stindarde trei-colori — la Hotel: „Carol I.“, situat în imediata apropiere de „Marea neștră“.

După masa bogată ne-am retras spre a ne recrea de lunga și obositorea cale.

Eu însă nu m'am putut reținea de-a nu arunca înainte de culcare o privire peste mare, pe care, nôte fiind, n'am putut-o observa bine, dar am invocat-o cu cuvintele lui *George din Moldova*:

„Mări întinse, mări albastre!

„Revêrsați cele talazuri

„Sê-mi inee din nêczuri!

Neptun a ascultat rugarea și ne-a trimis pe mare un vuiet plăcut, care adormindu-ne ca odiniôră cântecele de lęgân, ne-a făcut somnul ușor și visul dulce.

Aforisme despre femei

Traduse de Ioan Câdea.

Femeilor, voi ângerii pământului! creațiunea cea mai plăcută a cerului! Voi sunteți unica rază, care ne luminați viața.

Alfonse de Lamartine.

*

În femeie zace secretul creațiunii.

Carol Gutzkow.

*

O femeie, care nu iubesc, a greșit unicul drum spre cer.

A. de Șandor.

*

Femeile sunt sprijóna copilăriei nôtrec, bucuria tinereței și mângăierea bêtrâneței.

Aretin.

*

O femeie nobilă este cel mai frumos dar al Dumeșdeirei, virtutea nu se face mai potrivit accesibilă simțurilor, decât prin o femeie nobilă.

Benzel Sternan.

*

La femeie totul este inimă, chiar și capul.

Jean Paul.

Cimpoi (ridicându-se) Nu este așa Escelență, de nu ar fi fost afurisita cea de epistolă, nu aș fi pierdut nici odată stima D-tale. M'ați alungat din primul étage al hotelului D-tale; mă lingușesc, că voiu recâștiga stima pierdută, ascultând de porunca D-tale și mergând cu vre-o câteva étage mai în jos. Eu sunt născut la Sparherd și nici odată nu ar fi trebuit să-l părăsesc. — Încercați Escelență, această mică probă a talentului meu; omul se cunoște după lucrurile sale... și bucatarul după fricassele.

Toți (să așașă).

Baronul. Din punctul acesta de vedere pot sta bun pentru el. — Imi pare rău, că l'am alungat.

Contele. Dejunul acesta face érași tóte bune. Pofțiți! Dle secretar lângă mine și lângă ficia mea, și baróne vis a vis de mine.

Cimpoi. Și eu rămân după scaunul Escelenței Sale, așa este fie-care la locul său.

Trad. V. V—u.

AMINTIRE.

*Lucesce feeric pe cerul senin
Fantastica lună cu palida-i față,
Și 'n sufletu-mi dornic cuprins ca de cefă,
Trezesce ea tainic: durere, suspin!...*

*Căci fermecătore-mi apare 'nainte
Iubirea-mi, ce vecinic creaa idealuri,
Prea iute 'nghițite de triste morminte,
Săpate de-a vieții năvalnice valuri!...*

Ioan Scurtu.

O NÓPTE DE VARĂ.

Era o nópte frumoasă de vară. Pe banca de sub nucul din grădinița mea, discutam cu un prietin despre literatură, patriotism, socialism și alte atâtea lucruri la ordinea zilei. — Luna ne privea printre frunzele nucului, ca deită încântătoare, și fața ei bălae părea că ne farmecă simțirea. Conversația se încheie, și eu, despărțindu-mă de bunul meu prietin, mă aședai la ferăstră, și contemplând fermecătorea boltă instelată, îmi amintii din frumoșele scene ale trecutului, pe care nu știu prin ce farmec, le iubesc și le ador ca pe nesce deite încântătoare, pe care le-am vădut odată. —

Fiind târziu, mă culcai în liniștea ce domnea, atât de mult dorită de poeți.

Intr'un târziu, deșteptat de un vis frumos, în care aș fi vrut să viețuiesc în totdeauna. aud un sgomot, în așa chip, ca și cum cineva se căsnea să între printr'o spărtură a zidului.

Din fire nu sunt fricos, — și am dorit adeseori să mă întâlnesc cu nesce hoți, nu ca să mă lupt cu ei, ci ca să-i întreb de ce fură și nu vor să muncescă. Negreșit că o să-mi zimbescă, dacă vor fi ceva mai politicoși, — la din contră, când aș vedea că sunt nesce hoți, cu care nu te poți înțelege, m'aș învol bucuos să le propun o răscumpărare nu cu ghistura, cum mi-ar propune ei de sigur, și cum n'aș putea nici eu, — ci le-aș face o pensie, o diurnă pe fie ce lună, cu care să se pótă întreținea, fără să mai aibă trebuință de băte. — În ori ce cas, repet, aș dori să am fericirea să vorbesc cu asemenea ómeni, al căror ideal e jafal, dar al căror corp e compus din aceleași atome ca și al meu.

Condițiunile însă, în care aș vrea să se îndeplinescă dorința mea, sunt multe și diferite, — hunăoră: să nu fie nópte, să scie să cetescă și să scrie, și în cas de nu ar avea vr'o diplomă dela vr'o scólă superiőră, să cunoscă limba francesă ori cea italiană; — în fine aceste condițiuni țiiu mult ca să fie îndeplinite în asemenea împrejurare. — Și cea mai principală condiție e, să mă duc eu la ei, ér nu ei la mine, cum e cazul, pe care vi-l povestesc.

Ei bine, cu tóte că nu sunt fricos, când audii sgomotul, de care vorbii, simții o neliniște combinată cu o tremurătură, pe care însă nu le pot traduce în fran-

tozesce cu: *peur*. Deocamdată mă gândii la forța mea de apărare, și auđind un alt sgomot ca și cum ar fi cădut un zid, apucaii o pușcă sistem *pașopt*, fără cooș și cu țeava ruptă. Mă gândeam să iau boxul, dar renunțai, sciindu-l în colțul celalalt al casei, unde în momentul acela nu m'aș fi dus chiar de-aș fi știut, că lumea întregă mi-ar pune pe cap o cunună de biruință pentru această faptă. —

Inima imi svicnea. De-ar fi fost lumina aprinsă și de m'aș fi privit în oglindă, sunt sigur, că mă îndoiam, dacă trebuie să cređ, că sunt eu.

Imi venea în minte atâtea idei, cum nu mi-a venit în nici unul din momentele mele de inspirație. — Imi diceam: „De sigur, acum mi-a sosit sfirșitul; nu sunt ursit să viețuiesc mai mult. Și gândindu-mă la sörte, imi venea s'o blastăm cu cuvintele cele mai des întrebuintate în asemenea ocașie, însă un alt sgomot, ce părea că-mi spune, că se tãrie cineva pe hãrtie, imi aduse aminte, că trebuie să mă gândesc mai serios la apărare. Chibrituri erau pe masa dela capul patului, însă să putea pãrãsesc poziția strategică ce-mi luasem? V'ar veni ușor să spuneti: *da*, însă eu v'aș răspunde cu un personaj dintr'o operetă recentă:

„Nu, nu,

„Tu nu scii, nu,

Ce simt în mine acu”...

Ei bine, nu putea să ție mult acea stare psihologică, în care mă aflam.

Gândindu-mă din întemplantare la victoriile atător eroi, mă repeđii la cutia eu chibrituri și victorios ca un Napoleon, imi venea să strig: *Vive le courage!* Ah, eram spre culmea isbãndei. Nici Cesar, nici Anibal, nici Bismarck n'au fost atât de entusiasmați la presimțirea apropiierilor lor victorii, cum mă aflam eu în momentul acela.

În sfirșit, prindend din ce în ce curaj, scósei un chibrit. — Suflam grozav de tare. Nu bănuiam cine să fi cutezat să-mi spargă zidul și să vie să-mi facă visită la o óră neobicinuită. — Aprind chibritul, il îndreptez spre lumina de pe masă, — și spre mulțãmirea mea reușii s'o aprind.

Așteptam acum momentul suprem.

Roteam ochii imprejur și mă căsneam să ghicesc în ce parte se află adversarul. Sforțându-mi curajul, mă dau jos din pat, pe care par' că nu-mi venea să-l părăsesc, mă retrag câți-va pași spre ușe și... ascult. — Nimica. Tăcerea își reluase firul.

Repurtam victorie după victorie. cum ar dice un general. — Mă aplecai jos. Sub pat era intunec. — Iau luminarea, mă uit... și er nu vęd nimica. Câte-va cutii cu cărți cetite, nu credeam să aibă îndrăsnela ca să-mi ascundă pe adversar. Dau la o parte una, apoi pe cea

de-a două, pe a treia, când... începui să rid; da... am ris, și chiar când scriu aceste rinduri rid, fiindcă descoperii, că hărtia cu cașcaval, pe care o pusesem pe una din cutiile cu cărți, fusese vizitată de acele mitite patrupede roșătoare, care nu se astempără nici noptea, de șoreci. Cașcavalul era mâncat, eu reinlegrat în dispoziția de mai nainte, obiectele aședate la locul lor, numai un singur lucru îmi displăcea: pierdusem două ore de durmit. —

Bucuresci, 3 Octobree, 1894.

Ilie Demetrescu.

IN CIMITER.

*E 'ntunec. Prin vęduchuri norii negrii trec de-a 'notul
Ca și-o cētă hemesită, ce-ar voi să 'ngliță totul.
Nici o fi'nță trăitoare nu mai veđi umblând pe stradă
Decât vëntul, care urlă ca și leul după pradă,
Și cum dă de-un jam în cale-i, el îl sparge fără milă...
Din lăuntru se aude jalnic plânsul de copilă!*

*E trecut de mieđul noptii. La castelul singuratic
Grabnic pōrta se deschide și 'ntr'un hohot lung, sēlbatic
Eși tinērul. Pe față-i se putea cētă durerea,
Ce amar îl frământase și-i răpi totă puterea.
El, poetul, domn pe-o lume de gândiri blânde, senine,
El, ce n'a crescut la scōla de dureri și de suspine,
El, ce n'a cređut, că stânci de rēutate-i stau în cale.
Merge-acum să-și curme viața, jertfă-a necredinței sale.
Lângă dēnsul tristul căne stă privind în ochii tîntă,
Ear în fulger cade grōznic pe biserică prea sfântă.
Peste-un cias ca și-o fantomă trece trist peste morminte,*

*Și de-odată-o plōie 'ntrēyă din aducerile-aminte,
Vin ducēndu-l în vērtejul unei lumi de-amărăciune,
De-unde numai mōrtea pōte să te scape 'n altă lume.
— „O! viață blăstēmă, tu mi-ai dat un singur cias
„Timp de-a te cunōsce bine și-î de-ajuns ca să te las!
„Ce iubire mă legase de stăpāna mea viață,
„Când eram orbit de mila dulcēi strângere în brață,
„Când pe-o singură privire-a unei sarbede femei,
„Am clădit un falnic templu de visiuni pe sama ei.
„O! dar ea mi-a đis o vorbă, eu i-am înțeles sfirșitul,
„Că viața-i gilotină, ér femeia e cutitul“!
Și ca mōrtea 'ngălbînise, ér sub cruda lui mănēie
Sălciile 'nvesmēntă mōrții să-i scutēscă de urgie.
Și cu o furie turbată în pumnalu-i s'a lāsāt.
Un iscor de roșu sänge într'o clipă l'a 'necat
Ear în điuă următōre toți alergă să-l admire,
Patru ómeni sapă grōpa, lângă-un trup fără simțire.*

Pitpălac.

FELIURITE.

Una și alta.

Sē ne despărțim cu o sărutare. În Londra s'a întēplat nu de mult următorul cas: Lady Aberdeen, o frumșetă vestită, intră într'o prāvālie de musicalii și cumpără mai multe note.

Din ușe sē întōrce repede și cu un suris dulce dice cătră comis:

— Ei, „sē ne despărțim cu o sărutare“.

— Cum?

— „Sē ne despărțim cu o sărutare“, repetēzā frumōsa lady.

Comis-ul ce sē facă? Sē uită imprejur cu atențiune ș'apoi cu o mișcare repede imbrățișază pe lady și o sărută.

În momentul următor mănūta fină a lady-ei cu o plesnitură vehementă atinge obrazul comis-ului spāriat.

Din asta s'a nāsēut un scandal mare. A venit numai decāt stăpānul și lady i-a spus, că ea a cerut piesa cea mai nouă „Sē ne despărțim cu o sărutare“. Comis-ul a fost dat peste prag numai de cāt.

Istoria s'a sfirșit la judecătōrie. Lady a improce-suat pe comis pentru vătēmare de onōre, ér comis-ul a pretins despăgubire, fiind-că și-a perdut condiția.

Judele i-a respins pe ambii.

Pe comis l'a achitat din motiv, că a fost răpit de frumșetă lady-ei, ér despăgubirea n'a incuviințat-o din cauză, că comis-ul a fost destul de despăgubit cu sărutarea.

*

Șōrecele și leul. Precum e sciut, femeile sunt cam de obicei curajōse, dar dacā sē ivesce un șōrece prin odaie, curajul le evaporēza, ca camforul. Dar de șōrece au mare tēmă și unele din cele mai puternice animale.

Intr'o menagerie au slobođit un șōrece în cușca unui leu. Leul îndată ce îl observă, s'a sculat spāriat și a voit sē îl prindă de mai multe ori, dar n'a succes. În fine șōrecele s'a oprit și leul a început sē se jōce cu el. asemenea mățelor, lāsāndu-l sē fugă puțin și prinđēndu-l din nou. Odată însă șōrecele și-a schimbat tactica și în loc sē fugă i-a sărit drept în cap. Leul s'a spāriat grozav, s'a trāntit de gratiile de fer, încāt s'a cutremurat cușca de fer și a răcnit până când șōrecele a fugit. Dintre ei doi, de sigur că leul s'a spāriat mai tare.

În menagerii sē scie, că elefantul mai tare sē spārie de un șōrece, decāt spre esemplu de o locomotivă. Dacā sē ivesce vr'un șōrece în cușca sa, elefantul tremurā de frig, își ridică tromba în sus și urlă despe-rat. Ore întregi nu îl pot liniști.

Păzitorii spun, că elefantul se teme să nu-i între șórecele pe trombă.

Stare culturală. * * * Ungurii în îngâmfarea lor ne bajocoresc. spunându-ne mereu, că suntem incuți etc. Să întâmplă însă adeseori la ei casuri, din cari rezultă, că ȕeu, dumnealor nu stau pe o tréptă culturală mai înaltă ca noi. Étă un exemplu, scos din o fóie un-guréscă :

Un învățător ungur a concurat la postul vacant din comuna Szeli (comit. Pojonului). După expirarea termenului a primit dela curatorul primar din satul vecin Kajal următórea scrisóre :

Domnule învățător!

Di Endrefi mă însciintézá, că dta ai concurat la Szeli, unde este deja un candidat, care *coréspunde pof-telor* comunei. Íti aduc însă la cunoscință, că la noi în Kajal încă a devenit în vacanță postul de învățător și dacă vrei să concurezi, fii bun a răspunde la următórele :

Ce înălțime ai? Câți kilo apeși? Nu ai scăderi corporale? Cât poți să mănci și să beai? Căci la noi ómenii sunt forte curioși, și cu deosébire femeile te aprehendézá dacă pe la nunți, botezuri etc. mănci și beai puțin. Asemenea este mare scădere, dacă învățătorul e slab, palid, uscățiv, căci atunci nu are nici o autoritate și sciința nu-i plătesce nimic, deórece băiații nu învață nimic, ne avénd respect de un astfel de dascál. Apoi un învățător schiop s'au ghebos nu are ce să caute la noi în sat, fiind poporul fórté superstițios.

Semnat

Farkas Sándor,
curator, măcelar și șef de pompieri.

La acésta scrisóre învățătorul a răspuns, că nu are poftă de-a merge la Kajal de învățător.

Tabloul cultural.

* * *
Nume scurte. Să scie, că scrisórea cea mai scurtă a fost a unui prefect roman, care la întrebarea în scris a unui conturion, că se mérgă cu soldații sei preste un riu? i-a scris pe scurt: *i*, adecă *mergi* (imperativul verbului *e o, i r e*). Asemenea acestei scrisori, sunt ómeni, a căror nume familiar este o literă. Astfel în orașul Saint-Martin din Normandia trăiesce un marchis, cu numele *O*. În Paris se află șese familii, cari au nume de câte o literă; dóuě se chiamă *U*, dóuě *Y*, una *A* și una *E*. La comisiunea de asentare din Orleans s'a prezentat un flăcău, care avea ca nume familiar trei litere: *E. F. G.*

Așa-i în Francia, la români însă nu există nume nici cu dóuě litere, ci cele mai scurte sunt cu trei, precum: Dan, Pop, Rus etc. Românii în genere au nume lungi; chiar și cele scurte le-au lungit în decursul timpurilor, precum din numele scurt: *I'op* s'au făcut: Popa, Popea, Popescu, Poponea, Popița, Popșor, Popovicu, Poparad, Popfiu etc.

Anecdote.

Pintenii țiganului,

A fura nu-i lucru mare
O póte face ori care,
Dar e greu la apêrare,
C'atunci nu faci trei parale
Dacă nu scii să vorbești,
Atuncea te păcălesc.
Ala-i hoț de omenie
Care fură și nu-l scie
Nimenea și nu-l părește,

El o duce hoeresce;
Și de aceea sunt destui
Și trăesc ca dintr'al lui,
Măncă beau și chefuesc
Căci când fură se păzesc.
Numai țiganii n'au minte
Pe ei totdeuna-i prinde.
Și ei și la primărie
Nu se lasă de hoție.
Așa un țigan odată
Fu adus la judecată,
Căci furase din vecini
Nesce rate și găini,
Și pe când vru să le vëndă
Doi panduri fiind la pândă
L'au vëndut și l'o' nhățat
Și primarului l'au dat.
Țiganul la primărie
Să făcú de omenie,
Căci sërmanul fiind gol
Să puse lângă cuptor
Și să sguli așteptând
Ca să vie și-a lui rënd.
Căci așteptau și-alți pungași
Ca să fie judecați,
Dar ce să veđi, pe cuptor
Era pus un *trezător*,
Care pe la dóuě óre
Avea să facă sunare.
Țiganul la cias ochiesce
Și la planuri tot croiesce:
„N'ar fi mare, ar fi bun
Da se-l vir la mine 'n sin?
Deși n'am lipsă de cias
Dar il vënd la vr'un birtăș“.
Și mult nu se socotesce
Ci ciasul il sterpelesce,
Cu ciasu 'n sin acoperit
Sta țiganul meu sgulit.
Era unul jumătate
Când primarul din o carte
Strigă: Aici e Cula Bostina?
Aici da, sărutu-ți mâna.
„Spune cine te-a 'ndemnat
Ca să umbli la furat?
„Sărut mâna n'am sciut
Că eu o să fiu vëndut,
Că de mă temeam de asta
Le mánecam eu cu nevasta“.
Și primarul il ascultă
Și-i făcuse vorbă multă
Și pe când tot întreba
Ciasu 'ncepe a suna,
Ér țiganul plin de frică
Sare sus, și se ridică,
Jócă, strigă, dá din gură
Ca la el în bătătură.
Primarul sciind de cias
Íși făcú din țigan haz:
„Ce sună așa țigane?
„Ce să sune, primar dómne?
Pintenii dela cismuță
Sună-așa, dómne drăguță.
„Da nu veđi cióră spurcat
Că tu nu ești încălțat?“
.....
„Așa ȕeu, eu mă credeam,
Că în cisme mă aflam.

Să nu fie cu bănat
 Eu vă spun cum s'a întemplat,
 Când lângă cuptor am stat
 Ciasul în sin mi-a picat,
 De cumva i-al Dtale
 Uite-l dau fără parale,
 Și vă rog a mă ierta
 Că 'n veci cias n'oi mai fura.

Ploiesci, Octobree, 1894.

I. Căndea.

De ale casei.

Oțet de casă. Să știe, că oțetul vândut în prăvălii nu e sănătos și chiar pentru aceea, fie-care economă bună trebuie să-și pregătească ea însuși oțetul, care nu numai că e mai gustuos, dar e nesticăcios sănătății.

Oțet se poate pregăti din coceni de cucuruz, din bône de cucuruzi, din vișini uscate, din linte, din smetură de pădure (mure) etc. etc.

Să ia într'un blid din cele de sus descrise ori-care, după gust, să tornă peste el 2 litre de oțet de vin ferbând. Lăsăm oțetul cu stratul acesta să se răcească, după aceea îl turnăm cu totul într'o sticlă cam de 7 litre de mare; punem pe el două linguri de miere de stup și vre-o două litre de vin acrit deja. Să lăgă sticla cu o cârpă subțire și rară, și să lasă astfel cam 4 săptămâni, ca să se acrescă deplin.

După ce gustând am aflat că oțetul e destul de acru, să se umplă sticla cu vin.

Vre-o lună sau dacă se poate și două e bine să nu se folosescă din acest oțet, dar după ce stratul s'a învechit și întărit, putem lua de pe el în totă luna patru litre de oțet, să înțelege, umplând sticla imediat cu vin, căci dacă stă golă se strică.

Acesta este un oțet foarte gustuos pentru pregătirea mâncărilor.

* * *

Un rachiu (vinars) bun. Un sfert de kgrm de zahăr trebuie muiat în apă și pus apoi într'o cratiță la foc. După ce s'a topit și începe deja a fierbe să se torne pe el două litre de rachiu curat și o lingură de chim (chimîn) sau poate aniș, după plac. Rachiul acesta trebuie fiert mestecându-l în continu un sfert de oră. Atunci să ia dela foc și să pune în sticlă. În două săptămâni în totă ziua trebuie scuturat bine de câteva ori. Pe urmă să strecore prin o cârpă subțire și să pune în o sticlă curată. Acest rachiu este foarte gustuos și e bun chiar și la neregularități mai mici de stomach.

Cestiune deschisă.

Răspuns dlui „Sorin“.

Înainte de a intra în meritul cestiunei, permit, că dl autor nu a pus pe teren juridic cestiunea, și că Drul juris nu voiesce a fi lămurit în calitate de jurist, ci ca omul sentimentelor.

Sărmană copilă... cu ochii cei albaștri ca cicórea, cu pėrul cel castaniu, cu gurița cea numai potrivită la sărutat... pare că o ved cum va fi tremurând drăgălașa de mănăie, ghicindu-ți nedumerirea din șirele Dtale. O ved cum îi rourăză ochii cei albaștri și preste buzele ei de vrajă pline, curg următoarele cuvinte la adresa Dtale: „Tontule, să mă lași pe mine pentru el! Póte minte nu ai? Imi ești drag și ți-am jurat, că flori

și farmec îți voi presăra în calea vieții; îți sunt dragă, mi-ai șoptit-o de deci de ori, și acum totuși să mă jertfesci unui prietin, unui pretins prietin vechiu... bărbați tirani, inimi înguste!“

Mi-e milă de biata copilă, și cui nu i-ar fi, cine nu ar apăra-o?

Die! Cestiunile de dragoste nu se judecă după legi codificate! Lăsând rațiunea cu totul la o parte, inima-ți va da deslușiri de ajuns și nu dă loc la colisiuni! Dacă ai fi stat puțin serios cu inima-ți de vorbă, ea ți-ar fi dictat categoric: Numai „ea“ și nimic mai mult. Ea te iubesc pe Dta, ergo în același moment nu póte iubi și pe altul! Mă mir de naivitatea prietinelui Dtale, care nu vede ce-i calea pe vale! A abdică Dta ar fi o nefericire pentru ea și Dta; abdicând însă el, să nefericesc numai pe sine, ceea ce încă e problematic! Spunându-ți aceste, cred că e superflu să-ți mai amintesc și două criterii principale ale dragostii: desinteresarea și egoismul...

Sperez, că nu ai lipsă de argumente mai detaliate și nu vei dubita ce să faci, ca să reparezi greșala față de vătămata mea clientă.

Mie mi ai fi putut altfel cruța ostenelă pentru rezolvirea micului conflict sufletesc, ér ei i-ai fi putut cruța spesele, cu cari imi datoresc pentru intervenire...

De încheiere îți amintesc, că nu aș prea avea poftă de a fi prietinel Dtale din cestiune!

Budapesta, 8 Novembre n. 1894.

Fidelio.

Găcitură numerică din Nrul 21 se póte rezolva în mai multe forme, cea mai potrivită este rezolvarea următoare:

$$\frac{1}{4} + 4 + \frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4} = 8\frac{2}{4} = \frac{56}{4} = 14$$

Au rezolvat-o următorii: dșóra Hortensia Penciu (Zernești) și dl George Petrovicu (Seghedin).

Premiul la sortare l'a câștigat do mnul George Petrovicu din Seghedin.

Căcitură numerică

de Livi.

1, 10, 13, 15, 13, 8.	Un împărat roman.
6, 2, 5, 13.	Un port de mare în Austro-Ungaria.
18, 12, 18, 13.	Un nume bărbătesc.
14, 13, 10, 15, 17, 13.	Un joc național românesc ardelenesc.
9, 2, 11, 5, 2, 17.	Un oraș în Franția.
3, 16, 3, 16, 17.	O plantă foarte folosită.
5, 7, 4.	Un animal răpitor.

Literile dela 1—18 dau o devisă.

Terminul de deslegare este până la 28 Novembre st. v., (10 Decembre st. n.) a. c. Între abonații, cari vor deslega-o, să va sortă portretul M. Sale regelui Carol I. (format mare).

Corespondența.

Gr. M. în Bucur. Avisul a sosit prea târziu pentru Nr. present. În Nr. viitor; lucrarea asemenea să va publica. Mulțămitele noastre.

Pitpălac, Fidelio în Bp., I. S. Sp. în Bucur. Să vor publica. Mulțămite.

Ciprian. Din cele trimise să vor publica unele.

Hermes. Istorióra s'ar potrive mai bine în o fôie politică.

L. C. în Bp. Poesiile sunt slabe; cele două: „Drului T.“ și „Dnei Mil.“ sunt neurbane. Nu să pot publica.

P. d. Cl. Pentru numărul present prea târziu. În numărul viitor vine neschimbată; apoi și altele.

I. d. Urs. Am trimis nrii îndată ce s'a început publicarea acum trimitem alții, precum și la adresa dată. Red.